

Petančič Davorin:

Svete gore.

Povest.

»Ali naj vzamem štolo? Bova kar tukaj ali greva v spovednico? Kar spoved bo bolje in potem še posebej. Saj želiš tako.« Ta milina v dekanovih očeh Janeza mami in pojoče zategnjen glas njegov ga vabi. Brez besede sede na stolico, ki mu jo je ponudil, dekan pa njemu nasproti. Oči si je zagnil z rdečo žepno ruto, da ne bi motil spovedenca.

Križ še zna.

»— Amen!« in umolkne.

»No kar tam začni: »Zadnjič sem bil pri spovedi.« Janez gubi čelo in premišlja:

»— deset let, dvanajst, petnajst... dvajset let.«

»Zdaj pa grehe!«

Kesanje moli za gospodom in toči solze...

»Meta, vina prinesi, klobaso in kruh. Jezik pa spodaj pusti pri peči. Tu ga ne rabimo.«

Po hodniku odmeva njeno regljanje.

»Gospod vejo, da so mi grdo rekli, da bi jezik spodaj pustila!...«

»Postavi na mizo in pojdi. Meta, si že zunaj?« In aboga. Natoči dekan in nudi:

»Pij Janez. Pri meni ga še nisi! Ni slabo iz Kozje peči in od Bošta.«

»Gospod, tisti grunt na Vrhuncah...« se trga iz Janeza.

»Razumem. Kaj je z njim?«

»Ni moj. Za ukraden denar je kupljen... Boli me, pa ne vem, kako bi...«

»Ves grunt za tisti denar? Nisi nič svojega zraven dal?«

»Nekaj sem, a tisto je malenkost. Kako bi?«

»Prodaš in vrneš denar. Tukaj meni, da kupimo novo. In bom oznanil z lece: »Neznan dobitnik je poklonil za monštranco toliko in toliko... Zazevali bodo vsi in se razveselili, da jim ne bo treba nič dati.«

Janez je ubogal dobrega duhovna. Prodal je zemljo in vrnil denar za cerkev.

»Oznanil bom kasneje, da ne bo šušljanja. Uganili bi: Janez je posestvo prodal... Odkod denar za cerkev. Hm, hm, bi migali z glavami: Tu, tu bo nekaj vmes. Janez in cerkev. Boljše kasneje.«

Pepa je neke nedelje privijljala od maše in kakor pobesneda od sreče je vpila:

»Monštranco, novo monštranco dobi Marija na Gorah. Vso zlato. Oltar bo kakor v soncu. Kaka sreča, naravnost čudež je vse to!«

Lenčka je stala blede ko smrt pri vratih. Ni rekla niti besede. Vedela je vse v hipu in se domislila vsega preteklega: v očeh se ji je zavrtelo in oči bele in stekleno svetle so iztopile.

Pepo je spreletelo hladno. Zavpila je in pograbila Lenčko, ki je sople trgoma, kakor da bi se davila. Rdeča pena se ji je nabirala na ustnicah. Vpila je in besnela. Njen govor je bil nerazumljiv, da to so vedeli, da kliče, kadar ima napad, vedno Janeza in Marijo.

»Miha, stopi no sem! Lenčki je prišlo...«

»Eh, se je odrezal Miha, »umrla ne bo še!« in ni vstopil.

Ko je Lenčki odleglo, je zaspala. Pepa je sedela ob njeni postelji in mislila na novo monštranco, zlato, svetlo kakor sonce...

Kje je Mara?

Na Gorah se je razvijalo življenje enostavno iz dneva v dan. Lenčka je bločila po hiši obupana in nesrečna. Govorila je čudno, zmešano, da se je vsem smilila. Vsi so pa s strahom pričakovali, kdaj jo bo prišlo. V njeno dušo ni mogel nobeden prodreti, le Lojze je slutil globino njene boli. Miha jo je preziral, skoro sovražil:

»Avša, kaj se je pa pačila pred oltarjem. Na Vrhuncah bi lahko bila danes metica, kakor jih je

22 malo. Od hiše bi j ne bilo treba niti dinarja. Zdaj pa nori, kakor kak pravi nori.«

Zmisli se je na grunt na Vrhuncah in poželel si ga je v strasti:

»Uh, ta Janez. Baba je. Zakaj ni počakal malo, da... Lenčko minila neuroza? Čemu je le prodal? Oh, da bi imel jaz tisto posestvo! Kako bi ga rad imel!«

Ko je slišal, kako se Janez preobrača, se je prijel za glavo in se čudil:

»Kaj ga je zmešalo bedaka! V cerkev hodi, moli, se spoveduje kakor kaka tercijalka!«

Janeza ni bilo na Gore nikdar več po poroki. Miha bi ga bil rad dobil, da bi mu malo vest izprašal. Tudi Lenčka je nekega dne vprašala nenadoma Pepo:

»Pepa, kaj si kaj videla Janeza?«

Pepa je odkimala:

»Ah, kje! Veš, da ga je sram, ko se je tako končalo. Škoda, pravim, pa je že bila božja volja taka.«

Lenčka se je stisnila v kot in jokala zase. V tem joku je doživela še enkrat vso tragedijo, težo svoje ljubezni in Janezovega greha. Čez čas pa je bila zopet ista kot prej. Igrala se je kot otrok, spravljala v govoru skupaj podobe in misli, ki so bile daleč odmaknjene ena od druge. Lojze je ni mogel nikdar mirno pogledati. Zdaj sta dve bolečini motili njegovo srečo doma: Mara in Lenčka.

»Kje je Mara?« so se spraševali bratje in sestre. Pol leta je že skoro minulo, a od nje in sploh o njej ni bilo ne glasu, ne besede. Lojza je morila ta negotovost in mu jemala spanje.

»Da bi vsaj Laha dobil. On ve.«

Drugi ni nihče vedel, da jo je speljal v tujino Lah, razen Lojzeta, ki je takrat poslušal za ogrom, ko je zapeljivec slikal lepoto tujine. Zdaj, ko ni dobil nobenega poročila o njeni usodi in sreči, je rasel v slutnjo, da jo je Lah zapeljal hote v nesrečo.

Večeri se je v zgodnji pomladi. Svete Gore je še pokrivala snežna haljica, bregovi in ravnine onstran pa so že zelenele. Domačnost večera in zrak pomladi, ki je sladko vonjal po trobenticah in zvončkah, sta napojila Lojzeta z veseljem. Požvižgaval je pod Rožco in belil kolje za vinograd. Od Osojnikovega križa so prihajali človeški glasovi. Lojze je prisluhnil in ujel tujo besedo:

»Dio mio!...« Zagomazelo mu je po životu, ko je barvo glasu prepoznal:

»Lah!«

Vdrl jo je čez gaj in bukovo hosto h križu in se zamaknil za deblo.

»Sam si si kriv, Janez! Obraz te je izdal. Meni to nič mar, sam glej! Sem mar jaz bezljal kot tele za gorsko deklinjo? Ti si jo hotel imeti in denar bi ti jo bil pridobil. Če nisi bil zmožen obvladati mišic v obrazu in bitja srca, pa bi bil povedal. Nisem te silil. Mnogo denarja sem ti dal, pravega denarja. Nisem iskal dobička in res sem imel izgubo.«

Janez je stal pred njim mirno. Zamahnil je z roko in mu zažugal:

»Lah, vedi, da nimam strahu pred tabo. Javi me, kakor hočeš! Pretrpel bom kazen. Na tvoja pota pa nikdar več. Vabiš me, da bi še ropal naše cerkve, Bogu kradel in dobrim ljudem! Ne. Postal sem pošten in tak ostanem, če bom moral tudi beračiti. Midva nisva več prijatelja! Če hočeš, naj bo med nama tako, kakor da se nisva nikdar poznala.«

Lah se je hinavsko hehljal in norčeval iz Janeza:

»Pobožnjak si strahopetni! Jaz ti hočem pregnati to slabo slastnost. Greš z menoj, dobro. Ne greš, slabo. Izbiraj!« Stopil je korak naprej.

Lojze se je odtrgal od debela in skočil pred lovca in Laha. Oba sta ostrmela in v pamet jima je udarilo:

»Ta ve zdaj vse!«

»Gospod, kje je Mara, moja sestra?« mu je zalučal vprašanje drzno v obraz. Lah je stisnil lici v ozke gube in se naredil malomarno začudenega:

»No, to mi pa ne gre v glavo! Mara. Briga mene taka skvarjena punčara!«

(Dalje sledi.)

Kako se je Neguš usilil, da je govoril v sejni dvorani Društva narodov v Ženevi. Spredej poročamo ob straneh, da je abesinski cesar predočil zastopnikom držav članic Društva narodov krivice, ki so se zgodile njemu in abesinskemu narodu. Zanimivo je tudi, kako je prišel nedobrodošli neguš do besede. Ko se je seja Zveze narodov 30. junija že pričela, abesinski cesar ni bil povabljen v dvorano. Sejo je otvoril angleški zunanji minister Eden in je predlagal izvolitev novega predsednika, ker je prejšnji dr. Beneš postal predsednik čehoslovaške republike. Za novega predsednika je bil izvoljen šef belgijske vlade Van Zeeland. Med šarenjem za novega predsednika se je pri vzhodu v dvorano prikazala postava neguša, ki je počasi in dostojanstveno šel na sredino dvorane, kjer je sedela delegacija njegove države. Nikdo ni poslušal Edena, vse je samo zrla, kako stopa tisti, ki hoče nekaj doseči v Ženevi. Najprej je še čital novi predsednik poslanico Italije. Nato je govoril argentinski delegat in šele za njim je prišel do besede na hrupno zahtevo poslušalcev na galerijah abesinski neguš.

Za pomlad! Ostanke

mariborskih tekstilnih tovarn brez napak, pristno-barvni, »Paket serija S«, vsebina 15—21 m primo oxfordov, touringov in cefirjev za moške srajce, vsak kos najmanjše 3 m, dalje »Paket Serija S/« isto tako 15—21 m za ženske pralne oblike, dečve (Dirndl) v najlepših barvah, predpasniki itd. Vsak paket poštine pristo samo Din 107,-. Za isto ceno »Paket serija P«, vsebina 15—20 m platno, posteljina, žensko, moško in namizno perilo barvasto, ter »Paket serija P/« 10—15 m istega najfinjšega belega blaga. Neprimerno vzajem nazaj in zamenjam. Dalje najcenejše blago za vsa moška in ženska oblačila. Vzorec brezplačno.

»KOSMOS«
razpošiljalnica ostankov
MARIBOR, Dvořakova
cesta 1. 1007